

**29 JULI 1987. - Ministerieel besluit tot
vaststelling van
de bijzondere criteria voor
de erkenning van geneesheren-specialisten,
stagemesters en
stagediensten voor
de specialiteiten van
de neurologie en
de psychiatrie.**

BS 12/08/1987 in voege 01/08/1987

Gewijzigd door:

MB 03/01/2002

MB 18/09/2018

BS 21/02/2002

BS 04/10/2018

Artikel 1.

In de bijlage van dit besluit worden vastgesteld :

- a) de bijzondere criteria voor de opleiding en de erkenning van de geneesheren die als geneesheer-specialist voor de neurologie of voor de psychiatrie wensen te worden opgenomen op de lijst van geneesheren-specialisten, bedoeld in artikel 153, § 4 van de wet van 9 augustus 1963 tot instelling en organisatie van een regeling voor verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering;
- b) de bijzondere erkenningcriteria voor de stagemeesters in de neurologie en de psychiatrie;
- c) de bijzondere erkenningcriteria voor de stagediensten in de neurologie en de psychiatrie.

Art. 2.

Dit besluit treedt in werking op 1 augustus 1987.

Art. 3.

Het ministerieel besluit van 31 juli 1985 tot vaststelling van de bijzondere criteria voor de erkenning van geneesheer-specialisten, stagemeesters en stage diensten voor de specialiteit van neuro-psychiatrie wordt opgeheven.

Art. N.

I. NEUROLOGIE.

A. Criteria voor opleiding en erkenning van geneesheren-specialisten.

1. De kandidaat-specialist moet aan de algemene criteria voor opleiding en erkenning van de geneesheren-specialisten beantwoorden.
2. De duur van de opleiding bedraagt ten minste vijf jaar, bestaande uit ten minste vier jaar stage in de neurologie ~~en ten minste één jaar stage in een erkende dienst voor algemene acute klinische psychiatrie, continu gevolgd op een willekeurig tijdstip van de opleiding.~~
3. De opleiding in de neurologie omvat de theoretische en klinische studie van de diverse takken van de neurologie, inzonderheid :
 - a) de anatomie en pathologische anatomie, alsook de fysiologie en pathofysiologie van het zenuwstelsel; de neuro-biochemie, -endocrinologie en -farmacologie;
 - b) de diagnose en de behandeling van alle neurologische aandoeningen bij volwassenen, kinderen en bejaarden, met inbegrip van de neuroradiologische, -oftalmologische en -chirurgische aspecten;
 - c) de technische diagnoseprocédés die eigen zijn aan de neurologie en hun interpretatie.

4. De spreiding van de vier jaar stage in de neurologie gebeurt als volgt :
- a) ten minste twee jaar stage moeten doorgebracht worden in een klinische dienst voor algemene neurologie met polikliniek, waarvan ten minste één jaar in een dienst voor volledige opleiding;
 - b) één jaar stage moet doorgebracht worden in het laboratorium voor klinische neurofysiologie verbonden met een neurologische dienst erkend voor volledige opleiding; dit jaar mag vervangen worden door een half-time stage gedurende twee jaar in de bedoelde erkende dienst enerzijds en in het laboratorium voor klinische neurofysiologie van dezelfde dienst anderzijds. De theoretische en praktische vorming in de neurofysiologie vereist o.m. dat de kandidaat 250 EEG's, 75 EMG's en 75 geëvokeerde potentialen zelf uitvoert en protocoleert.

Deze stage kan pas begonnen worden na ten minste één jaar opleiding in een klinische dienst voor algemene neurologie;

- c) de kandidaat-specialist mag, met instemming van de betrokken stagemeeesters, zijn vorming in bepaalde gebieden aanvullen door stages van ten minste drie maanden en in totaal ten hoogste twaalf maanden in één of meerdere diensten, namelijk :
 - ofwel, en dit nadat hij ten minste één jaar stage in de algemene klinische neurologie gevolgd heeft, in daartoe erkende diensten voor neurochirurgie of voor gespecialiseerde neurologie (zoals o.m. epilepsie, sclerosis multiplex, neuropediatrie, revalidatie);
 - ofwel in diensten erkend voor opleiding in de inwendige geneeskunde of in de pediatrie.

~~5. Gedurende zijn stage in de psychiatrie zal de kandidaat-neuroloog zich toeleggen op de theoretische en klinische studie van de verschillende takken van de psychiatrie.~~

6. Gans het verloop van de opleiding zal op voorhand door de kandidaat-specialist zorgvuldig bepaald worden in zijn stageplan in overleg met de coördinator en de andere betrokken stagemeeesters.
7. De kandidaat-specialist zal geleidelijk in zijn werkzaamheden een grotere persoonlijke verantwoordelijkheid op zich nemen. Hij zal in zijn stageboekje de lijst bijhouden van de handelingen die hij ieder jaar persoonlijk heeft uitgevoerd en die waaraan hij heeft deelgenomen. Tevens zal hij erin de seminaria, leergangen en andere didactische activiteiten noteren die hij in de loop van zijn opleiding heeft bijgewoond.
8. De kandidaat-specialist moet ten minste eenmaal in de loop van zijn opleiding een mededeling doen in een wetenschappelijke vergadering of een artikel publiceren over een klinisch of wetenschappelijk onderwerp in verband met de neurologie.

B. Criteria voor de erkenning van de stagemeesters.

1. De stagemeester moet aan de algemene criteria voor de erkenning van stagemeesters beantwoorden. Voor de anciënniteit van acht jaar geldt ook de erkenning als neuropsychiater, indien de betrokkene gedurende ten minste acht jaar op een ononderbroken en actieve wijze de neurologie heeft beoefend.
2. De stagemeester moet met volle dagtaak (ten minste acht tiende van de normale beroepsactiviteit) in zijn dienst werkzaam zijn en het grootste deel van zijn tijd besteden aan klinische, poliklinische en technische activiteiten van zijn specialiteit.
3. De stagemeester moet opleiding geven aan kandidaat-specialisten a rato van ten minste één en ten hoogste drie per 25 à 30 bedden, behoudens uitzondering door de Hoge Raad toegestaan en verantwoord door het aantal consultants, poliklinische of technische werkzaamheden binnen de instelling.
4. Per verplegingseenheid van 25 à 30 bedden moet de stagemeester één medewerker hebben die sedert vijf jaar erkend is als specialist in de neurologie of in de neuropsychiatrie, met volle dagtaak (ten minste acht tiende van de normale beroepsactiviteit) in de dienst aanwezig is en blijkt geeft van volgehouden wetenschappelijke belangstelling.
5. Een groter aantal medewerkers met volle of halve werktijd dient verantwoord te worden door het belang van de klinische en technische bedrijvigheid in de kliniek en polikliniek. In ieder geval moet de continuïteit van de opleiding van de kandidaat-specialisten alsmede hun persoonlijke deelneming aan de werkzaamheden van de dienst voltijds verzekerd zijn.
6. De stagemeester-coördinator moet toezien, vooral bij het opmaken van het stageplan, dat de werkzaamheden van de kandidaat-specialist in de loop van de opleiding zodanig gespreid worden over de deelgebieden van de neurologie, dat de kandidaat-specialist bij het beëindigen van zijn vorming in alle essentiële takken van de neurologie opgeleid is.
7. De stagemeester moet in dezelfde inrichting beschikken over een polikliniek en deelnemen aan de activiteiten van een spoedgevallenafdeling, zodat de kandidaat-specialisten in beide kunnen meewerken.
8. De stagemeester moet ervoor zorgen dat de kandidaat-specialist contact houdt met de andere medische, heelkundige en technische disciplines zoals de psychiatrie, de inwendige geneeskunde, de pediatrie, de oftalmologie, de otorhinolaryngologie, de neurochirurgie, de anesthesiologie, de dermatologie, de anatomopathologie, de klinische biologie en de radiologie.

C. Criteria voor erkenning van de stagediensten.

1. De dienst moet aan de algemene criteria voor erkenning van de stagediensten beantwoorden.
2. De dienst die instaat voor een volledige opleiding in de neurologie mag gelegen zijn in een algemeen ziekenhuis of in een instituut voor neurologie. Hij moet beschikken over ten minste 25 à 30 bedden met een minimum van 300 opnemingen per jaar, alsmede over een polikliniek met minimum 500 patiënten per jaar.
3. Onder de patiënten van een dienst bedoeld onder punt 2 dient men een gevarieerde pathologie aan te treffen met inbegrip van acute gevallen, opgenomen zonder enige voorafgaande selectie. Wanneer een gebied van de neurologie dat voor de opleiding belangrijk is, onvoldoende wordt beoefend in de dienst, moet de kandidaat-specialist er zich mee vertrouwd kunnen maken in een andere daartoe erkende dienst of afdeling.
4. De dienst bedoeld onder punt 2 moet over een passende infrastructuur alsmede over een voldoende aantal gekwalificeerde medewerkers beschikken om een wetenschappelijke opleiding te waarborgen. Behalve de onmiddellijke samenwerking tussen de diensten neurologie en psychiatrie, moeten ook in dezelfde instelling als diensthoofd of als consultant erkende specialisten in de neurochirurgie, de inwendige geneeskunde, de pediatrie, de heelkunde, de oftalmologie, de otorhinolaryngologie, de dermatologie, de anesthesiologie, de radiodiagnose, de klinische biologie en de anatomopatologie werkzaam zijn.

Spoeedgevallen moeten in de instelling kunnen opgenomen en behandeld worden, zo nodig voor reanimatie.

5. De dienst bedoeld onder punt 2 moet beschikken over een laboratorium voor klinische neurofysiologie dat beantwoordt aan de volgende criteria :
 - a) in het laboratorium moeten, met klinische doeleinden, opnamen van EEG, EMG en opgewekte potentialen uitgevoerd worden; ieder jaar ten minste 2 000 EEG's, 500 EMG's en 500 opgewekte potentialen;
 - b) het laboratorium moet beschikken over ten minste : een 16 kanalen EEG-toestel, een EMG-toestel dat zowel detectie als stimulatie toelaat, en een toestel voor registratie van visuele, auditieve en somesthetische opgewekte potentialen;
 - c) het laboratorium moet onder de leiding staan van een neuroloog of van een neuropsychiater met neurologische oriëntatie, die sinds ten minste vijf jaar als zodanig erkend is en ten minste drie vierde van zijn tijd op het laboratorium doorbrengt.
6. Diensten met beperkte opleidingsmogelijkheden, die niet beantwoorden aan de criteria voor volledige opleiding, kunnen in aanmerking komen voor een gedeeltelijke opleiding, waarvan de duur zal bepaald worden in het erkenningsbesluit.

Wanneer het een klinische dienst betreft voor algemene neurologie moet hij ten minste 200 patiënten per jaar opnemen en elk jaar minimum 400 nieuwe patiënten in de polikliniek inschrijven.

7. Elke stagedienst moet de registratie van de patiënten en hun medische dossiers bijhouden, met een tweede classificatie volgens de diagnose.

II. PSYCHIATRIE.

A. Criteria voor opleiding en erkenning van de geneesheren-specialisten.

1. De kandidaat-specialist moet aan de algemene criteria voor opleiding en erkenning van de geneesheren-specialisten beantwoorden.
2. De duur van de opleiding bedraagt ten minste vijf jaar, bestaande uit ten minste vier jaar stage in de psychiatrie en ten minste één jaar stage in een erkende dienst voor algemene klinische neurologie, continu gevolgd op een willekeurig tijdstip van de opleiding.
3. De opleiding in de psychiatrie omvat de theoretische en klinische studie van de diverse takken van de psychiatrie :
 - a) de klinische psychologie en de psychopathologie;
 - b) de anatomie en de pathologische anatomie, de fysiologie en de patho-fysiologie, de biochimie en de endocrinologie in verband met de psychiatrie;
 - c) de biologische psychiatrie en de psychofarmacologie;
 - d) de psycho-therapie;
 - e) de medisch-gerechtelijke, sexuologische en sociale psychiatrie;
 - f) de diagnose en de behandeling van de psychiatrische aandoeningen bij volwassenen, kinderen, adolescenten en bejaarden;
 - g) de technische diagnoseprocédés die eigen zijn aan de psychiatrie en hun interpretatie.

4. De spreiding van de vier jaar stage in de psychiatrie gebeurt als volgt :
- a) ten minste twee jaar stage moeten doorgebracht worden in een klinische dienst voor acute psychiatrie, waarvan ten minste één jaar in een dienst erkend voor volledige opleiding;
 - b) de kandidaat-specialist mag, met instemming van de betrokken stagemeesters, gedurende de overige twee jaren zijn vorming in bepaalde gebieden aanvullen door stages van ten minste drie maanden in één of meerdere diensten, namelijk :
 - 1° gedurende ten hoogste 12 maanden in diensten erkend voor opleiding in de inwendige geneeskunde of in de pediatrie;
 - 2° gedurende ten minste 6 maanden en ten hoogste 12 maanden in een laboratorium voor klinische neurofysiologie verbonden met een dienst erkend voor opleiding in de neurologie of in de psychiatrie. Deze stage mag slechts volbracht worden na het jaar stage in de neurologie;
 - 3° gedurende ten hoogste 12 maanden in daartoe erkende diensten voor gespecialiseerde psychiatrie (zoals o.m. toxicomania, pedopsychiatrie, psychosomatiek, langdurige psychiatrische aandoeningen), alsook in erkende diensten voor ambulante behandeling of partiële hospitalisatie. Deze stages worden slechts toegelaten nadat de kandidaat ten minste één jaar stage gevolgd heeft in acute klinische psychiatrie. Zij kunnen halftijds samenvallen met de stage in een dienst voor volledige opleiding en mogen eventueel in dat geval twee jaar duren;
 - 4° gedurende ten hoogste 24 maanden in een daartoe erkende dienst voor psychotherapie; deze vorming moet part-time samengaan met één of meer van de andere stages vermeld onder punt 4.
5. Gedurende zijn jaar stage in de neurologie zal de kandidaat-specialist zich toeleggen op de theoretische en klinische studie van de verschillende takken van de neurologie.
6. Gans het verloop van de opleiding zal op voorhand door de kandidaat-specialist zorgvuldig bepaald worden in zijn stageplan in overleg met de coördinator en de andere betrokken stagemeesters.
7. De kandidaat-specialist zal geleidelijk in zijn werkzaamheden een grotere persoonlijke verantwoordelijkheid op zich nemen. Hij zal in zijn stageboekje de lijst bijhouden van de handelingen die hij ieder jaar persoonlijk heeft uitgevoerd of waaraan hij heeft deelgenomen. Tevens zal hij erin de seminaria, leergangen of andere didactische activiteiten noteren die hij in de loop van zijn opleiding heeft bijgewoond.
8. De kandidaat-specialist moet ten minste eenmaal in de loop van zijn opleiding een mededeling doen in een wetenschappelijke vergadering of een artikel publiceren over een klinisch of wetenschappelijk onderwerp in verband met de psychiatrie.

B. Criteria voor erkenning van de stagemeesters.

1. De stagemeester moet aan de algemene criteria voor de erkenning van de stagemeesters beantwoorden. Voor de anciënniteit van acht jaar geldt ook de erkenning als neuropsychiater, indien de betrokkene sedert ten minste acht jaar op een ononderbroken en actieve wijze de psychiatrie heeft beoefend.
2. De stagemeester moet met volle dagtaak (ten minste acht tiende van de normale beroepsactiviteit) in zijn dienst werkzaam zijn en er het grootste deel van zijn tijd besteden aan klinisch of poliklinisch werk in zijn specialiteit.
3. Per verplegingseenheid van 25 tot 30 bedden moet de stagemeester opleiding geven aan kandidaat-specialisten in de psychiatrie a rato van ten minste één en ten hoogste drie, behoudens uitzondering toegestaan door de Hoge Raad en verantwoord door het aantal poliklinische gevallen en het aantal consulten betreffende patiënten in andere diensten van de instelling.
4. Per verplegingseenheid van 25 tot 30 bedden moet de stagemeester één medewerker hebben die sedert vijf jaar erkend is als specialist in de psychiatrie of in de neuropsychiatrie, met volle dagtaak (ten minste acht tiende van de normale beroepsactiviteit) in de dienst aanwezig is en blijkt geeft van volgehouden wetenschappelijke belangstelling.
5. Een groter aantal medewerkers met volle of halve werktijd dient verantwoord te worden door het belang van de klinische, technische en psycho-therapeutische bedrijvigheid in de kliniek en de polikliniek. In ieder geval moet de continuïteit van de opleiding van de kandidaat-specialisten, alsmede hun persoonlijke deelneming aan de werkzaamheden van de dienst in volle dagtaak verzekerd te zijn.
6. De stagemeester-coördinator moet toezien, vooral bij het opmaken van het stageplan, dat de werkzaamheden van de kandidaat-specialist in de loop van de opleiding zodanig gespreid worden over de deelgebieden van de psychiatrie, dat de kandidaat-specialist bij het beëindigen van zijn vorming in alle essentiële takken van de psychiatrie opgeleid is.
7. De stagemeester moet in dezelfde inrichting beschikken over een polikliniek en deelnemen aan de activiteiten van een spoedgevallenafdeling, zodat de kandidaat-specialisten in beide kunnen meewerken.
8. De stagemeester moet ervoor zorgen dat de kandidaat-specialist contact houdt met de andere medische, heelkundige en technische disciplines, zoals de neurologie, de neurochirurgie, de inwendige geneeskunde, de pediatrie, de oftalmologie, de otorhinolaryngologie, de anesthesiologie, de dermatologie, de anatomopathologie, de klinische biologie en de radiologie.

C. Criteria voor erkenning van de stagediensten.

1. De dienst moet aan de algemene criteria voor erkenning van de stagediensten beantwoorden.
2. De dienst die instaat voor een volledige opleiding in de psychiatrie mag gelegen zijn in een algemeen ziekenhuis of in een psychiatrische instelling. Hij moet beschikken over ten minste 25 à 30 bedden met een minimum van 300 opnemingen per jaar, alsmede over een polikliniek met minimum 500 nieuwe patiënten per jaar.
3. Onder de patiënten van een dienst bedoeld onder punt 2 dient men een gevarieerde pathologie aan te treffen met inbegrip van acute gevallen, opgenomen zonder enige voorafgaande selectie. Wanneer een gebied van de psychiatrie dat voor de opleiding belangrijk is, onvoldoende wordt beoefend in de dienst, moet de kandidaat-specialist er zich mee vertrouwd kunnen maken in een andere daartoe erkende dienst of afdeling.
4. De dienst bedoeld onder punt 2 moet over een passende infrastructuur alsmede over een voldoende aantal gekwalificeerde medewerkers beschikken om een wetenschappelijke opleiding te waarborgen. Behalve de onmiddellijke samenwerking tussen de diensten psychiatrie en neurologie, moeten ook in dezelfde instelling als diensthoofd of als consulent erkende specialisten in de neurochirurgie, de inwendige geneeskunde, de pediatrie, de heelkunde, de gynaecologie, de oftalmologie, de otorhinolaryngologie, de dermatologie, de anesthesiologie, de radiodiagnose, de klinische biologie en de anatomopathologie werkzaam zijn. Spoedgevallen moeten in de instelling kunnen opgenomen en behandeld worden.
5. Om voor een niet-verplichte stage tijdens de opleiding in de psychiatrie in aanmerking te komen, moet het laboratorium voor klinische neurofysiologie, dat verbonden is met een voor opleiding erkende dienst voor neurologie of psychiatrie, beschikken over een 12-kanalen-EEG-toestel en de nodige aanvullende apparatuur. Er moeten per jaar ten minste 500 EEG's en 50 slaaptracés worden geregistreerd.
6. Om voor stage tijdens de opleiding psychiatrie in aanmerking te komen moet de dienst voor psychotherapie georiënteerd zijn op één of meer van de drie onderscheiden richtlijnen : ofwel zich richten op de persoonlijke subjectiviteit van de patiënt, ofwel zich richten op de menselijke gedragingen, ofwel zich richten op het relatiesysteem waartoe de patiënt behoort; elk van die drie oriëntaties kan vormen van individuele, groeps-, koppel- of gezinspsychotherapie ontwikkelen. De dienst moet aan de kandidaten een theoretische en praktische opleiding in de psychotherapie verstrekken, die regelmatig gespreid is over de opleidingsperiode die zij in de dienst doorbrengen.
7. Diensten met beperkte opleidingsmogelijkheden die niet beantwoorden aan de criteria voor volledige opleiding kunnen in aanmerking komen voor een gedeeltelijke opleiding, waarvan de duur in het erkenningsbesluit zal bepaald worden. Wanneer het een dienst betreft voor acute algemene psychiatrie moet hij ten minste 150 patiënten per jaar opnemen en elk jaar minimum 250 nieuwe patiënten in de polikliniek inschrijven.
8. Elke stagedienst moet de registratie van de patiënten en hun medische dossiers bijhouden, met een tweede classificatie volgens de diagnose.

Overgangsbepalingen.

1. De geneesheer die vóór het van kracht worden van onderhavig besluit een opleiding in de neuropsychiatrie heeft aangevat volgens een goedgekeurd stageplan, met keuze van neurologische of psychiatrische oriëntatie, mag zijn opleiding voortzetten volgens zijn stageplan en kan nadien een erkenning bekomen van specialist hetzij in de neurologie of in de psychiatrie, naargelang van zijn oriëntatie, hetzij in de neuropsychiatrie. Het staat hem evenwel vrij, mits een goed te keuren wijziging van zijn stageplan, over te schakelen naar de nieuwe criteria.
2. De geneesheer die vóór het van kracht worden van onderhavig besluit erkend werd als specialist in de neuropsychiatrie, kan bij de bevoegde minister een aanvraag indienen voor erkenning als specialist :
 - hetzij in de neurologie, indien hij verklaart overwegend de neurologie te beoefenen;
 - hetzij in de psychiatrie, indien hij verklaart overwegend de psychiatrie te beoefenen.

Door de nieuwe erkenning vervalt zijn erkenning als neuropsychiater en is hij ertoe gehouden uitsluitend de gekozen specialiteit uit te oefenen.

Deze bepaling geldt eveneens voor de geneesheer die krachtens punt 1 van deze overgangsbepalingen een erkenning in de neuropsychiatrie bekomen heeft.

3. De geneesheer die als neuropsychiater erkend werd en dit wenst te blijven behoudt deze erkenning.